

НАЦИОНАЛНА МУЗИКАЛНА АКАДЕМИЯ
„ПРОФ. ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ”

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.изк.н. МАРИЯ ГЕОРГИЕВА ГАНЕВА

ръководител на катедра „Поп и джаз изкуство”

в НМА „Проф. П. Владигеров”

на дисертационен труд на ЛИ АНЛОН

на тема „Връзка между композицията в китайската народна музика и европейския джаз и поп музика”

за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР”

в научно направление

8.3. МУЗИКАЛНО И ТАНЦОВО ИЗКУСТВО

Ли Анлонг е роден през 1988 г. Още като ученик учи класически саксофон при китайския преподавател Лиу Дзие. През 2013 г. завършва Педагогическия университет в гр. Тиендзин - Китай в класа по джаз саксофон на Уан Тунфън. Като студент участва в различни студентски конкурси и печели многократно първи места, между които през 2011 г. - първа награда на конкурса за изпълнения на саксофонни квартети на Тиендзинския университет, а на следващата 2012 г. получава първа награда в конкурса за ансамбълни изпълнения на джаз бендове на Тиендзинския университет.

През 2016 г. получава и магистърска степен със специалност „Поп и джаз саксофон” в катедра „Поп и джаз изкуство на НМА „Проф. П. Владигеров”. По това време участва в различни концерти, организирани от катедрата и от Посолството на КНР в България. Като докторант в периода 2018-2019 г. е част от представянето на китайски висши учебни заведения

в България, като организира и образователно изложение за повече от 10 китайски ВУЗ-а в софийския Институт „Конфуций“.

Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема „Връзка между композицията в китайската народна музика и европейския джаз и поп музика” съдържа 226 стр. В структурно отношение работата е изградена правилно в 11 глави, заключение, справка за приносите на дисертационния труд и библиография. Използваната литература се състои от 23 заглавия, от които 8 на кирилица и 15 на китайски.

Авторефератът е отражение на дисертационния труд и се състои от 46 стр. Той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, като в него са отбелязани целите, поставените задачи и приносите на направеното изследване.

Дисертационният труд представлява многопластово теоретично изследване, посветено на развитието на китайската народна музика и европейския джаз и поп музика и е впечатляващ с обема си, количеството на събраната информация и академичния подход при извършване на самото изследване.

В **увода** докторантът е насочил вниманието си към общата характеристика на труда – цялостно и подробно представяне на развитието на китайската народна музика, както и сравнението ѝ с европейския поп и джаз. Ли Анлонг подчертава актуалността на темата в Китай „Понастоящем много музикални академии в Китай са открили задължителни курсове по джаз, а историята и теорията за джаз музиката се използват като учебни и изследователски дисциплини”. Настоящото изследване е провокирано от интереса на своя автор към европейския джаз и поп, което е и мотивацията, излагайки своята гледна точка да свърже европейската музика с китайската музикална традиция „Изследването се фокусира върху историческото развитие на китайската народна музика, на

популярната музика, сливането между китайската национална музика и европейския джаз, ритъмът, скалите и други”.

Поставените задачи конкретизират и целта на изследването – състоянието на китайския джаз.

Използваните методи в труда са класически и съвременни: сравнителен анализ, емпиричен метод, интердисциплинарен метод. Избраната методика съответства на поставените цели и задачи на дисертационния труд.

Първа глава „Развитие на китайската фолклорна музика” се съсредоточава върху историческото развитие на фолклора и инструментариума в Китай. Ли отбелязва ролята на музиката на основния китайски етнос „хан” и петте направления в китайския фолклор, всяко със своите разновидности: фолклорна инструментална музика, народни песни, танцувални песни, речитативна и сценична музика.

Интересна е частта за развитието на китайския инструментариум с история над 7000 г. „Цин” е най-древният китайски ударен музикален инструмент. По време на неолита - новокаменната епоха е съществувал духовият инструмент „Сюн /Шюн/”, изработен от камък или кост. Първият намерен „Сюн” е направен от глина.

От робовладелското общество и първата династия Ся и втора династия Шан /Хан/ са ударните инструменти „Биенджун”, „Биенцин”. Леенето на металите са причина да се появят бронзовите ударни инструменти „Джун” и „Нао”, а духовите да получат своето развитие и различни форми. При трета династия Джоу са известни около 70 вида инструменти, а в днешно време повече от 200.

Втора глава „Династии и музика” е продължение на предидущата и представя династиите от XX век пр. н. е. до 1912 г. Обособени са 8 подточки, в които Ли Анлонг представя развитието на китайската музика

от историко – методически аспект, изяснени са някои феномени. На базата на използване на китайски литературни източници докторантът илюстрира цялостния процес на развитието на китайската музика по време на различните династии.

Династия „Западна Джоу” бележи разцвет на предишни достижения и създава една цялостна музикално-обредна система. При петте вида музика „музика на шестте поколения”, „изящна музика”, „одаична музика”, „стайна музика” и „музика на четирите предела” се използват инструментите „Цин”, „Джун”. При епохите „Пролети и есени” и „Воюващи царства” наред с разцвела на изпълнителското изкуство се появяват и понятията скала, лад пентатоника и модуляция. Династии Цин и Хан са известни с разделянето на октавата на 16. Трицарствието, двете династии Дзин и епохата на северните и южни династии широка приложимост постига струнния инструмент „Гуцин” с мек и изразителен звук с история, която започва преди 3000 г. при династия Джоу. Музиката при династии Суей и Тан е седем и деветстъпкова. Династии Сун и Юан са известни освен с развитието на струнно-инструменталната музика, първи записи за инструмента от конска опашка „Хуцин” и появата на триструнни народни музикални инструменти. При династии Мин и Цин се появяват все повече фолклорни творби. Предмодерен и модерен период са периоди известни с навлизането и влиянието, което оказва върху традиционната китайска музика европейската култура.

В тази глава е акцентирано върху обществено-културните фактори, условия, среда в отделните етапи на художественото развитие при различните династии, което за европейския музикант представлява интерес.

В Трета глава на разработката „Особености и формиране на китайския музикален стил” Ли Анлонг дава информация за корените и

развитието на китайския фолклор в продължение на няколко хиляди години, факторите за неговото разнообразие и многопластовост, изграждането на обща естетическа основа и художествени норми, развиващи се в симетрия между отделните пластове. Изяснено е откъде идва взаимодействието между китайската и чуждестранна музика. Отдава се особено значение на династия Джоу и навлизането на будизма като религия в Китай.

Анализирано е най-важното за формирането на стиловите характеристики на китайския фолклор:

-Разликите между езиците на Китай и Запада формират в своето развитие специфични стилови характеристики на своя вокален фолклор. В Китай вокалният фолклор използва основно гърлен метод на пеене. Вокалната техника, стиловите и естетически критерии са резултат от спецификата на китайския език;

-Ролята на китайския традиционен „рамков“ нотен запис, при който се записват само основните тонови височини и ритъмът на произведенията по един схематичен начин, което всъщност стимулира импровизацията на изпълнителите от следващите поколения.

- Сдържаното изразяване на дълбоки емоции в китайския фолклор се различава от експресията в западната оркестрова музика.

Четвърта глава „Стилови характеристики на китайската фолклорна музика” Ли Анлонг продължава изясняването на следващи характеристики на китайския фолклор – линейност, хармония, емоционална атмосфера, което считам, че е продължение на Трета глава.

Ли Анлонг прави разлика между измеренията на звуковата материя в Китай, където „линейността играе основна роля в музикалната мисъл на китайския фолклор” и музиката в Европа с развитието на полифония и

хармония. Мелодията в народната музика в Китай обикновено се базира на пентатонични ладове.

За китайците музиката е това, което свързва небето със земята. Направено е сравнение между масовите фолклорни музикални произведения и западната музика. Отбелязана е основна характеристика на фолклора в Китай - естетическата красота на хармонията. Не е пропуснат стремежът при инструменталната музика към най-точно отразяване на емоционалната атмосфера. „При предаването на китайската фолклорна музика се използва основно подходът „устата предава, сърцето възприема“ и той също е едно обективно условие за постигането на целта за пресъздаване на естетически издържана емоционална обстановка”.

Пета глава „Импровизацията като част от същността на китайската фолклорна музика” съдържа описание на импровизационния и локален характер на китайския фолклор като едни от основните негови характеристики. Интересна е от информативна гледна точка. В интерес на разработката е обяснението на същината на импровизацията със своята многопластовост, както паралелелът с европейския начин на импровизиране, която включва едновременно въображение, виртуозност, майсторство, съобразителност.

В Шеста глава „Историческо развитие на китайската популярна музика” продължава линията в труда за предоставяне на историческа информация. Отбелязано е началото на популярната музика в Китай - 20-те и 30-те години на ХХ век и са разгледани Шанхайски, Хонконгски, Тайвански и Китйски периоди на поп музиката.

Седма глава „Стилова характеристика и развитие на съвременната китайска популярна песен в зависимост от вокалните изпълнители” започва с раздел за мястото на песента в поп музиката и връзката ѝ с условията на съвременната глобализация. Разграничени са няколко етапа

на развитие на китайската популярна музика. За един от ярките представители на най-ранния етап Джоу Сюен е характерно, че „независимо от това, че в аранжиментите и акомпанимента се долавя оттенъка на европейската и американската поп музика, стилът ѝ е силно белязан от китайския народен маниер на пеене”.

Етапът на особено влияние на европейската и американска музика е края на 90-те години на XX век. Голяма част от китайските музиканти започват да имитират западния стил в соул, джаз, латино и рап музиката.

Интерес представлява анализът на китайската вокална техника в различните периоди от развитието на поп музиката през призмата на най-популярните китайски изпълнители Джоу Сюен, Ли Дзинхуей, Уан Жънмей, Ли Лили, Ху Дзя, Яо Ли, Ли Сянлан, Джан Лу, Цуей Сиулан, Пан Сиуцюн, Дън Лидзюн (Тереса Тън), Цай Цин, Су Ин, Луо Дайоу, Су Мяо, Сюн Гуандзие, Ли Гу-и, Цуей Дзиен, Хан Тиенци, Джоу Дзиелун, Ай Дай, Шърли Уон, Дин Уей, Ляо Лан, Ай Дзин и др.

В Осма глава „Взаимоотношения между китайската фолклорна и популярна музика” заслужават внимание направените от докторанта изследователски изводи, че успехът на китайската популярна музика зависи от това дали тя има за основа китайския фолклор и дали представлява отражение на китайската култура, като не отхвърля новите тенденции, които налага европейската и американска поп музика. Основен елемент, взаимстван от традиционната музика е пентатониката. „При творенето на съвременни поп-песни, когато се използват пентатоничните скали, един централен момент е използването на прогресията „1“ „2“ „3“ „5“ „6“. Посредством различно скъсяване и удължаване, петте тона формират модулираща се мелодия, изразяваща по-нагледно съдържанието на текста и придаваща специфично традиционно звучене”. Популярната музика в Китай се развива в тясна връзка с фолклора и употребата на

фолклорни елементи и в аранжиментите. Използването на традиционни инструменти в съвременната поп музика придава фолклорното звучене.

В Девета глава „Паралел между метрума на китайския фолклор и класическия европейски джаз” Ли Анлонг е обяснил появата на европейския метрум, констатирайки, че независимо от главната разлика между двата ритмични модела при употребата на осмини ноти, китайският взаимодейства от европейския. „И все пак, силните и слабите времена в китайската музика и джаза изключително много си приличат – в джаз музиката също има изместване на акцента, който може да варира в зависимост от различните стилове на песните”.

Десета глава е със заглавие „Взаимоотношенията между китайската традиционна скала и скалата на блуса”. Основният акцент в тази глава се съдържа в опита за представяне на различните скали в китайската и западна музика, интерпретирани в текста като персонални виждания.

В тази глава Ли Анлонг разглежда подробно китайската пентатоника и скалите в европейския и американски джаз. Текстът е убедителен в контекста на сравнителния анализ като аргументирана предпоставка за доказване на определена теза.

Единадесета глава е фокусирана върху „Взаимоотношения и взаимодействия между китайската фолклорна музика и европейската популярна и джаз музика”. Специално място е отделено на развитието и връзката между западната и китайска популярна музика и джаз.

„От през 20-те и 30-те години на ХХ в. в Шанхай се разпространяват европейски и американски популярни песни, до влиянието върху Тайван и Хонконг през 50-те и 60-те; от разпространението на тайванската и хонконгска музика в континентален Китай през 70-те и 80-те, до постоянното сливане на китайската поп музика със западната – всичко в

този исторически ход показва недвусмислено, че между европейския и американски поп и китайската популярна музика има неразривна връзка”.

Навлизането на поп музиката в Шанхай е през 20-те години на ХХ век, когато френската компания Pathé основава свой клон.

Развитието на Джаз музиката е предимно в Хонконг и Тайван. Създават се първите висши музикални учебни заведения. Обучението е в съответствие с установените в чужбина модели. Върху тази основа започват да се създават и биг бендове.

Ли Анлонг отбелязва: „Най-голямата разлика между джаза и класическата музика е следната: При класическата музика се следват строго образците, а при джаза върху основата на една водеща тема изпълнителите, в зависимост от прогресията на акордите, в продължение на хармонията от основната тема, осъществявайки едно съчетание на теория и практика, реално извършват едно вторично творчество върху мелодията”.

Докторантът показва добро познаване на историята на китайската музика и американския и европейски джаз. При разглеждане на китайския фолклор със своята специфика, трябва да се има предвид, че тя е породена при различни исторически, религиозни, културни и художествени обстоятелства от тези в Европа и Америка. Паралелът, който се прави в изследването е с конкретика, отразяваща реални особености и характеристики на китайската и европейска поп и джаз музика.

По същество научните и творчески резултати, постигнати от Ли Анлонг в изследването отговарят на изискванията за присъждане на ОНС „доктор”, но дисертационният труд би спечелил повече при по-богатата библиография, използване на повече литературни източници на кирилица и латиница и спазване на приетите библиографски стандарти.

По темата на дисертацията си Ли Анлонг е публикувал 3 научни публикации:

1. „Взаимодействието на китайската фолклорна музика с американския и европейски джаз” в сайт „Галерия на думите”, ISSN 2534-8973 2019 г. (линк: <http://galerianadumite.bg/wp-content/uploads/2019/06/bg-redaction.pdf>)

2. „Паралел между метрума на китайския фолклор и класическия европейски джаз” в сайта Musicology.bg, 2019 г. (линк: <http://www.musicology-bg.com/anlung.pdf>)

3. „Особености на формиране на китайския фолклорен музикален стил”, 2019 г.

Приноси

От посочените от Ли Анлонг приноси ще отбележа:

1. Представена е голямо количество непозната на българската аудитория информация, касаеща генезиса на китайската традиционна музика, процеса на нейното развитие и адаптирането ѝ към чуждестранната музика, пристигнала впоследствие в Китай.

2. Направен е анализ на проблемите, съпътстващи развитието на китайския джаз и поп и е предложена визия за бъдещите перспективи пред тяхното развитие в условията на взаимодействието им с китайската традиционна музика.

3. Изяснени са и разгледани задълбочено различни похвати на музициране и елементи, присъщи на фолклора в Китай, които изиграват важна роля от гледна точка на композирането на джаз музика в страната.

4. Изследвани са факторите, свързани с излизането на китайската музика отвъд границите на страната и разпространяването на влиянието ѝ по световните сцени.

Ще прибавя като приноси моменти:

1. В дисертационния труд съществува корелация с дефинираните обект, цел и задачи на изследването.

2. Въз основа на подробен анализ са изследвани връзките между европейската и китайска музикална култура, повлияли на развитието на вокалната техника при най-видните китайски изпълнители.

3. Резултат на сравнителен анализ, извършен в теоретичната разработка са направените изводи за връзката на китайската и европейска музика.

В заключение, цялостната ми преценка за получените резултати и приноси на дисертационния труд е положителна и препоръчвам на уважаемото Научно жури да присъди на Ли Анлонг образователната и научна степен „ДОКТОР” в област на висше образование 8. „Изкуства”, професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”, според изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на НМА „Проф. П. Владигеров“.

05.10.2019 г.

Рецензент:

/проф. д.изк.н. Мария Ганева/